

TEMPS ERA TEMPS

Qui sap on és Catarroja?

VÍCTOR ALBA

Molt xerrar de Països Catalans. Molt criticar els blausers del País Valencià. Però qui sap on és Catarroja?

Ja us ho diré, després de consultar un diccionari: és una ciutat (20.000 habitants) al sud de València; taronges, arròs, fusta. I una editorial. Sí, una editorial que des de fa anys publica. I de la qual gairebé mai no es parla, aquí, a allò que en diuen el Principat.

No és una editorial qualsevol. És l'editorial Afers. No fa negoci. Zaplana li va retirar fa un temps la subvenció que rebia (i això fou motiu d'una nota meva aquí mateix). Insisteixo: no és una editorial qualsevol. No ho és perquè es pren seriosament allò dels Països Catalans.

Ara mateix, ha publicat una biografia de Pere Coromines, per Santiago Izquierdo. El llibre rebé el premi d'història Ferran Soldevila i la seva edició ha comptat amb el suport de la Generalitat. Ja era hora! Però, deixeu que ho pregunti: el suport és perquè el llibre és bo o perquè el biografat era del Principat?

Qui recorda qui era Pere Coromines? Per més de mig segle, els lectors catalans (més nombrosos que abans que fóssim sis milions) tingueren la sorpresa de llegir-li una novel·la, *Pina, la italiana del dancing*. Era el 1933. *El Be Negre* hi

El polític republicà Pere Coromines

féu molta gresca. Un vell polític republicà ficat a novel·lista i amb un tema així...

Però Pere Coromines tenia una gran trajectòria. Fou empresonat a Montjuïc, sota la Monarquia, a les darreries del segle XIX. Fou elegit a l'Ajuntament de Barcelona, on actuà entre els iniciadors d'allò que amb el temps fou el conjunt de la política escolar municipal, amb l'Escola del Mar, l'Escola del Bosc, grups escolars als barris i colònies escolars a l'estiu. Fou un dels fundadors de la Unió Federal Na-

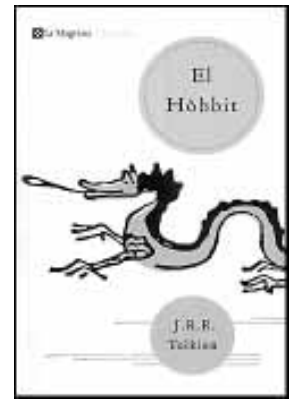
cionalista Republicana, però acabà retirant-se de la política i actuant dintre de la Mancomunitat en una tasca relacionada amb els museus. Fou president de l'Ateneu Barcelonès, que convertí en una plataforma contra la dictadura de Primo de Rivera. I, finalment, en acabar la Guerra Civil, s'exilià a l'Argentina, on morí.

Un altre llibre que ve de Catarroja és el de Dolores Pla Brugat, d'entrevistes amb *Els exiliats catalans a Mèxic*, país on ella viu i on ha dirigit una sèrie d'estudis sobre les aportacions dels republicans catalans a la cultura mexicana. Aquest llibre és traducció de la seva edició mexicana, en castellà.

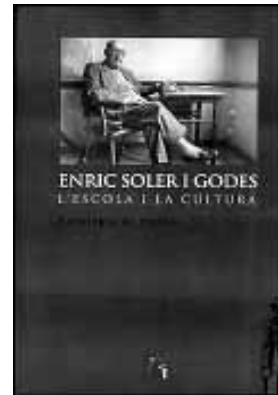
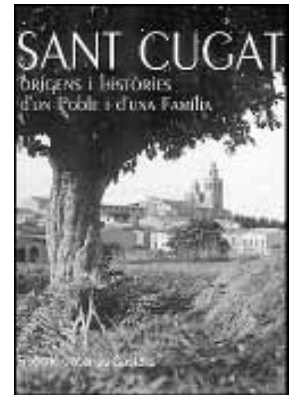
Que tot això ens ho recordin a través d'una editorial de Catarroja em fa goig. Però també em fa preguntar quants llibres editats a Catalunya (al Principat, vull dir) es refereixen a personatges o fets o problemes de les Balears i del País Valencià. Penseu-hi. Potser som més provincians del que ens creiem, quan es tracta de cultura i de l'expressió material, tangible, de la cultura (vull dir els llibres). I potser que...

Bé, vosaltres mateixos.

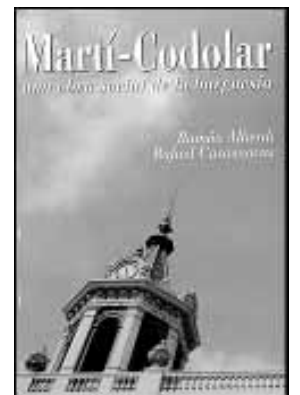
L'APARADOR

Diversos autors, *Set claus. Relats d'Andorra*. Proa. Barcelona, 2001.J.R.R. Tolkien, *El Hobbit*. La Magrana. Barcelona, 2001.

La curta estada a Andorra que van protagonitzar fa uns mesos un total de 24 autors destacats de la narrativa catalana actual va propiciar aquest recull de contes que vol mostrar totes les cares, des de la més tradicional a la més arriscada, del petit país dels Pirineus.

Enric Soler i Godes, *L'escola i la cultura*. Universitat Jaume I. Castelló de la Plana, 2001.Frederic Cabanas Castells, *Sant Cugat. Orígens i històries d'un poble i d'una família*. D'Octavià Edicions. Sant Cugat, 2001.

Antologia de textos del mestre Enric Soler. La relació entre l'escola i la cultura és l'eix que explica la vida i les activitats de Soler, que va ser testimoni de la història del País Valencià del segle XX, una època d'evolució complexa i apassionant.

Raimon Gaja, *Aprèn a estimar-te*. Pòrtic. Barcelona, 2001.R. Alberdi i R. Casanovas, *Martí-Codolar, una obra social de la burgesia*. Obra Salesiana Martí-Codolar. Barcelona, 2001.

El psicòleg clínic Raimon Gaja aborda la qüestió de l'autoestima amb rigor, sense reduir-la a un simple aspecte secundari de la personalitat. Gaja ens mostra camins alternatius que ens ajudaran a canviar els patrons negatius i a desfer-nos d'obstacles que ens limiten.

Història de la Granja Vella, monestir que a finals del segle XVIII va passar a ser casa de camp de diferents famílies burgeses de Barcelona, una de les més destacades de les quals van ser la dels Martí-Codolar.

ERUDITS D'AQUÍ

Xavier Pérez, de Sant Fost de Campsentelles

ALBERT MANENT

Llicenciat en història i màster en arxivística per la Universitat Autònoma de Barcelona, des del 1994 és director de l'Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners (la Selva). És membre fundador, secretari i principal animador del Centre d'Estudis Santfostencs (Vallès Oriental).

Ha publicat *Sant Fost, història d'un poble* (1991) i *Diplomatari de la Cartoixa de Montalegre (segles X-XIII)* (1998). Ha escrit un capítol del llibre *Moledo-Mollet, 993-1993* (1993). Forma part de l'equip de redactors de la *Història de la comarca de la Selva*, en curs de redacció i que promou la Diputació de Girona. Té també en elaboració, amb el seu germà Ferran, *El Castellar, història y tradiciones*, referida al poble de Terol d'on és originària la seva família.

Ha col·laborat sovint a les revistes *Campsentelles*, *Notes* (Mollet), *Lauro* (Granollers) i *Quaderns de la Selva* (Santa Coloma de Farners) on sortirà ben aviat el curiós treball *Les torres telegràfiques al Vallès Oriental 1848-1862 i Ponències* (Granollers).

Entre els temes, tant d'història medieval com contemporània, que ha publicat Xavier Pérez Gómez (Granollers 1946), hi ha notes toponímiques de Sant Fost, els orígens de l'Ajuntament d'aquesta població, els soldats santfostencs morts al front durant la Guerra Civil i els materials que trobem a l'Arxiu de Salamanca de Sant Fost i Martorelles i encara Sant Fost i la Cartoixa de Montalegre.

La seva variada temàtica comprèn igualment una breu història de la Conreria, el rè-

gim municipal al Baix Vallès (segle XVI), els Sant Vicenç senyors de Cabanyes i de Mogoda, conflictes territorials entre Mollet, Sant Fost i Martorelles a l'època medieval, la lògia maçònica La Luz del Vallès, el fons documental de la família Rosquelles, la documentació de les cambres agràries locals i de la maçoneria selvatana a l'Arxiu de Salamanca. Encara la tercera guerra carlina a Santa Coloma de Farners i Sant Fost "santuari del carlisme català", correspondència d'un condemnat a mort, Josep Turon (1939), i finalment un estudi històric de l'arxiu municipal de Sant Fost de Campsentelles, on viu Xavier Pérez, que ultra els estudis històrics, fa també d'animador cultural i coneix tots els investigadors locals de la comarca i de més enllà.